

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ผลการยับยั้งของสารสกัดสาหร่ายเกลียวทอง (<i>Spirulina platensis</i>) ต่อเชื้อไวรัสก่อโรคเริมสายพันธุ์ที่ติดต่อยาด้านไวรัสอะไซโคลเวียร์		
ผู้เขียน	นางสาวเชษฐวัญ พันดี		
ปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ชีววิทยา)		
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยี่มณี ตระกูลพั้ว	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	
	รองศาสตราจารย์ ดร. युวดี พิรพรพิศาล	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	

บทคัดย่อ

Herpes simplex virus สามารถติดเชื้อได้หลายบริเวณ เช่น บริเวณปาก ตา ผิวหนัง และอวัยวะสืบพันธุ์ ในปัจจุบันไม่สามารถรักษาโรคเริมให้หายขาดได้ สำหรับยาที่ใช้ต้านไวรัสก่อโรคเริมค่อนข้างมีราคาแพงและผู้ป่วยบางรายจำเป็นต้องใช้ยาติดต่อกันเป็นเวลานาน ทำให้เกิดปัญหาการดื้อยา การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาผลการยับยั้งของสารสกัดสาหร่าย *Spirulina platensis* ต่อเชื้อไวรัสก่อโรคเริมสายพันธุ์มาตรฐาน คือ HSV-1F, HSV-2G และสายพันธุ์ที่แยกได้จากผู้ป่วย คือ HSV-1(22), HSV-1(5) และ HSV-2(2) โดยเลือกใช้สารสกัดสาหร่ายความเข้มข้นที่ไม่เป็นพิษต่อเซลล์ ในการทดสอบกับเชื้อไวรัสก่อโรคเริมทั้ง 5 สายพันธุ์ เมื่อทดสอบค่าความเป็นพิษต่อเซลล์เพาะเลี้ยงพบว่าสารสกัดน้ำของสาหร่าย *S. platensis* มีความเป็นพิษต่อเซลล์น้อยกว่าสารสกัดเอทานอลของสาหร่าย *S. platensis* โดยมีค่า 50% cytotoxic dose (CD_{50}) เท่ากับ 3.39 และ 1.91 mg/ml ตามลำดับ ในการทดสอบประสิทธิภาพของสารสกัดจากสาหร่าย *S. platensis* ในการยับยั้งการติดเชื้อไวรัสก่อโรคเริมในเซลล์เพาะเลี้ยง Vero cells โดยวิธี plaque reduction assay พบว่าสารสกัดน้ำจากสาหร่าย *S. platensis* มีประสิทธิภาพในการยับยั้งไวรัสก่อโรคเริมทั้ง 5 สายพันธุ์ดีกว่าสารสกัดเอทานอลจากสาหร่าย *S. platensis* และสามารถยับยั้งเชื้อไวรัสในชั้นขณะเกาะติดเซลล์เพาะเลี้ยงดีกว่าหลังเกาะติดเซลล์เพาะเลี้ยง และก่อนเกาะติดเซลล์เพาะเลี้ยง ตามลำดับ เมื่อ

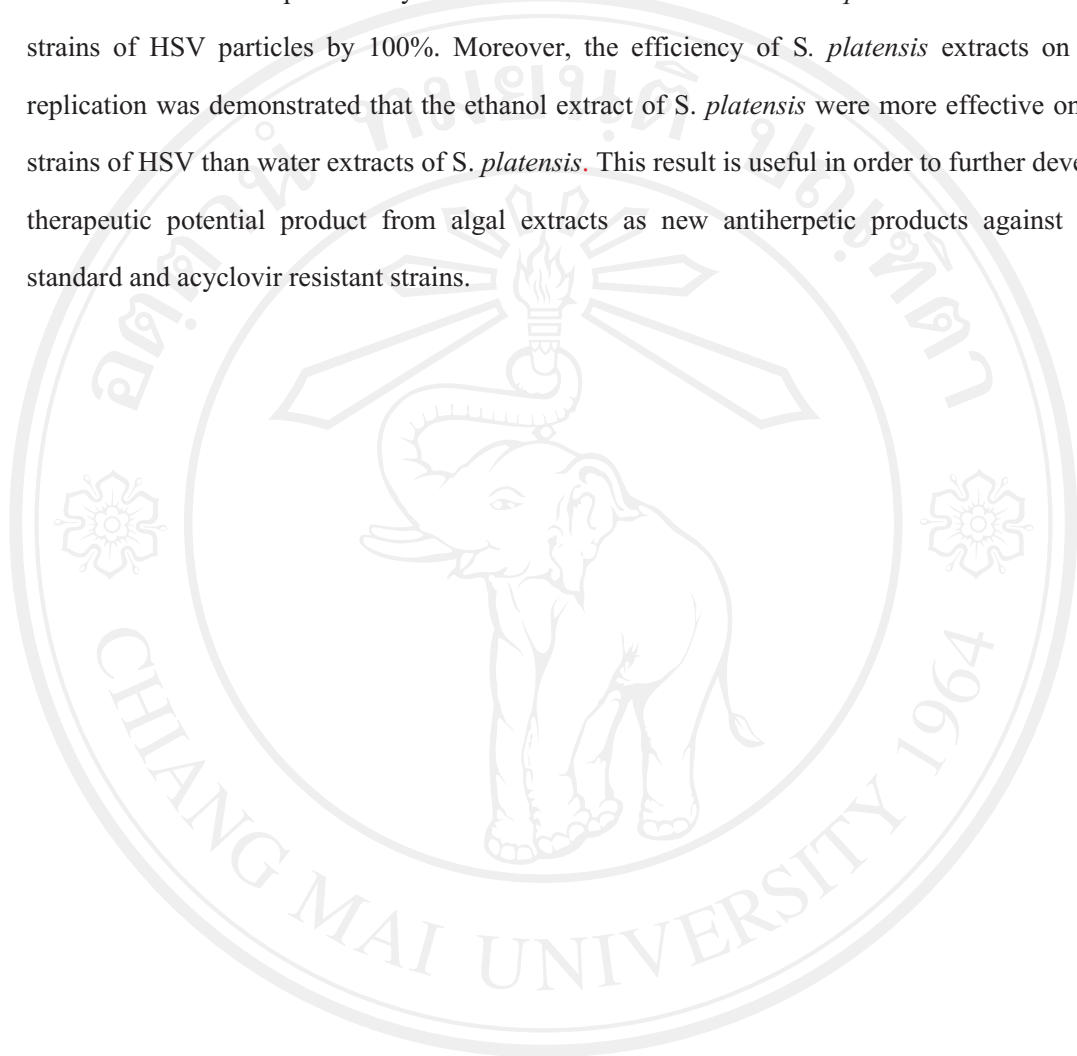
ทดสอบประสิทธิภาพของสารสกัดในการยับยั้งเชื้อไวรัสก่อโรคเริมโดยตรง พบว่าเมื่อเวลาผ่านไปครบ 4 ชั่วโมง สารสกัดน้ำจากสาหร่าย *S. platensis* สามารถยับยั้งเชื้อ HSV-2G โดยตรงได้ดีที่สุด โดยสามารถยับยั้งได้ถึง 99.83 % ส่วนสารสกัดเอทานอลของสาหร่าย *S. platensis* สามารถยับยั้งอนุภาคของเชื้อไวรัสก่อโรคเริมได้ทุกสายพันธุ์โดยยับยั้งได้ถึง 100% นอกจากนี้ในการทดสอบหาประสิทธิภาพของสารสกัดในการยับยั้งการเพิ่มจำนวนของเชื้อไวรัสก่อโรคเริมพบว่า สารสกัดเอทานอลจากสาหร่าย *S. platensis* มีประสิทธิภาพในการยับยั้งเชื้อไวรัสทั้ง 5 สายพันธุ์ ได้ดีกว่า สารสกัดน้ำจากสาหร่าย *S. platensis* โดยสามารถยับยั้งได้ถึง 100% การศึกษาครั้งนี้จึงมีประโยชน์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้านไวรัสก่อโรคเริมสายพันธุ์มาตรฐานและสายพันธุ์ที่คือต่อยาอะไซโคลเวียร์เป็นผลิตภัณฑ์ต้านไวรัสชนิดใหม่จากสารสกัดจากสาหร่ายต่อไป

Thesis Title	Inhibitory Effects of <i>Spirulina platensis</i> Extracts Against Acyclovir Resistant Herpes Simplex Viruses
Author	Miss Chernkwan Phuendee
Degree	Master of Science (Biology)
Thesis Advisory Committee	Assistant Professor Dr. Yingmanee Tragoolpua Advisor Associate Professor Dr. Yuwadee Peerapornpisal Co-advisor

ABSTRACT

Herpes simplex viruses (HSV) can infect several areas such as lip, eye, skin and sexual organ. Nowadays, the disease is not entirely cured by antiviral drug. Moreover, effective anti-herpes simplex virus is quite expensive and herpes simplex virus resistant variants may occur after long-term treatment. The purpose of this study was to investigate the *Spirulina platensis* extracts against herpes simplex virus standard strains HSV-1F, HSV-2G and isolated strains from patients; HSV-1(22), HSV-1(5) and HSV-2(2). All strains of herpes simplex viruses were treated with water and ethanol algal extracts at non toxic concentrations. Cytotoxicity of the water extract of *S. platensis* showed lower toxicity to the cell than ethanol extract of *S. platensis* with 50% cytotoxic dose (CD_{50}) of 3.39 and 1.91 mg/ml, respectively. Inhibition of virus infection was determined on Vero cells using plaque reduction assay. The results indicated that the water extract of *S. platensis* were more effective on HSV than ethanol extract of *S. platensis*. Potent anti-HSV activities of *S. platensis* were observed during viral attachment more than activities after viral attachment or before viral attachment to the cell. Direct inactivation of HSV after 4 hours incubation period showed that the water extract of *S. platensis* showed highest activity on

inhibition of HSV-2G particles by 99.83% and the ethanol extract of *S. platensis* could inhibit all strains of HSV particles by 100%. Moreover, the efficiency of *S. platensis* extracts on viral replication was demonstrated that the ethanol extract of *S. platensis* were more effective on five strains of HSV than water extracts of *S. platensis*. This result is useful in order to further develop therapeutic potential product from algal extracts as new antiherpetic products against HSV standard and acyclovir resistant strains.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved